

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

โครงการความคุ้มค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ในการยกระดับทักษะ ความรู้ความสามารถของ กำลังคนผ่านระบบคุณวุฒิวิชาชีพ ปีงบประมาณ 2563

1. ที่มา

นับตั้งแต่ที่สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการตามภารกิจหลักในการสนับสนุนให้มีการจัดทำมาตรฐานอาชีพและให้การรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ สนับสนุน พัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการอาชีพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศ ซึ่งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) มีความตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการนำไปใช้ประโยชน์จากการประเมินสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพในแต่ละสาขาวิชาชีพให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในการดำเนินงานมากที่สุด เพื่อให้การยกระดับทักษะ ความรู้ความสามารถของกำลังคนผ่านระบบคุณวุฒิวิชาชีพสามารถสร้างความคุ้มค่าแก่ประเทศ เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ และที่สำคัญที่สุดคือผู้ที่ผ่านการประเมินสมรรถนะเกิดกระบวนการเรียนรู้ และกลับมา Upskill หรือ Reskill การประเมินผลยกระดับทักษะ ความรู้ความสามารถของกำลังคนผ่านระบบคุณวุฒิวิชาชีพจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยการประเมินผลจะดำเนินการผ่านโครงการดังนี้

การศึกษาความคุ้มค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ในครั้งนี้ จะสามารถสะท้อนประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการดำเนินงาน สะท้อนภาพทางเศรษฐศาสตร์จากการยกระดับทักษะ ความรู้ความสามารถของกำลังคนผ่านระบบคุณวุฒิวิชาชีพ นอกจากนี้ผลการประเมินยังสามารถใช้แสดงถึงศักยภาพของ สคช. ที่ผลักดันระบบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะกำลังคนให้ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ และตอบสนองต่อนโยบายรัฐบาลไทยแลนด์ 4.0 และยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน และยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการในรอบปีที่ผ่านมา จะสามารถแสดงถึงประสิทธิภาพและการพัฒนาองค์กรของ สคช. เพื่อผลักดันให้การดำเนินงานและเป้าหมายบรรลุผลสำเร็จ และเกิดความคุ้มค่าสูงสุด สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับรัฐบาลและประชาชนได้อย่างมีนัยสำคัญ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และผลกระทบ ในการดำเนินงานของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ

2.2 เพื่อศึกษาความคุ้มค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ในการยกระดับทักษะ ความรู้ความสามารถของกำลังคนผ่านระบบคุณวุฒิวิชาชีพ

3. กรอบแนวคิด

การดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามขอบเขตของการทำงานมีการกำหนดกรอบแนวคิด และวิธีการดำเนินงาน ประกอบด้วย

3.1 กรอบแนวคิดการประเมินผลการดำเนินงาน

กรอบแนวคิดการประเมินผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย 3 กรอบแนวคิด ได้แก่

1) กรอบแนวคิดการประเมินผลการดำเนินงานในรูปแบบ CIPP ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินผลการดำเนินงานในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่ได้รับความนิยม เพื่อช่วยในการตัดสินใจ โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์สิ่งที่จะประเมินอย่างครอบคลุมในประเด็นของ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต โดยเริ่มจากการปรับรูปแบบการเขียนโครงการเป็นแบบเชิงเหตุผล (Log Frame) จากนั้นจึงดำเนินการประเมินผลใน 4 ลักษณะ คือ การประเมินบริบทหรือสถานะแวดล้อม (Context Evaluation: C) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P)

2) กรอบแนวคิดการประเมินความสำเร็จของโครงการ โดยการประเมินด้านประสิทธิผล (การประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์และการประเมินผลผลิตใน 4 มิติ คือ ปริมาณ คุณภาพ เวลา และต้นทุน) และประสิทธิภาพของการดำเนินงาน (การประเมินปัจจัยนำเข้าและความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อกระบวนการและผลผลิตของโครงการ)

3) กรอบแนวคิดห่วงโซ่มูลค่าหรือห่วงโซ่ผลสัมฤทธิ์ (Result Chain) เป็นแนวทางการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ หรือ Result-based Management (RBM) โดยพัฒนาตามลำดับการกระทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยเริ่มจากปัจจัยนำเข้า (Inputs) ที่จำเป็นในการผลิต ผ่านขั้นตอน หรือกิจกรรมที่เปลี่ยนจากปัจจัยนำเข้าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยส่งมอบบริการให้เป็นผลผลิต (Outputs) เพื่อมุ่งผลให้เกิดผลลัพธ์ (Outcomes) และนำไปสู่ผลกระทบ (Impacts) อันเป็นผลที่เกิดขึ้นในระยะยาว ทั้งที่ตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่งผลในวงกว้างต่อภาคอุตสาหกรรม สังคม และประเทศ

3.2 กรอบแนวคิดการประเมินความคุ้มค่าและมูลค่าเพิ่ม

กรอบแนวคิดการประเมินความคุ้มค่าและมูลค่าเพิ่ม ประกอบด้วย 3 กรอบแนวคิด ได้แก่

1) การประเมินความคุ้มค่าของการดำเนินการด้วยวิธีการคำนวณค่า Economics Benefit-Cost Ratio โดยอาศัยการประมาณการผลประโยชน์ที่คำนวณมูลค่าทางการเงินได้เปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายกรณีที่ภารกิจของหน่วยงานที่สามารถประเมินผลประโยชน์เป็นตัวเลขที่ชัดเจน ซึ่งเป็นการประเมินผลระดับ Output เปรียบเทียบกับ Input ซึ่งหากเป็นภารกิจที่ไม่สามารถคำนวณผลประโยชน์หรือผลเสียที่เป็นมูลค่าได้ จะประมาณการโดยการระบุกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบและขนาดของผลกระทบ ในทางเศรษฐศาสตร์ Economics Benefit-Cost Ratio คือ สัดส่วนของผลประโยชน์รวมต่อค่าใช้จ่ายรวมของโครงการที่แสดงถึงประสิทธิภาพของโครงการในการใช้ทรัพยากร หรือความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงิน โดยงานวิจัยในครั้งนี้กำหนดว่าถ้า Economics Benefit-Cost Ratio มีค่ามากกว่า 1.4 แสดงว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า หากค่าที่คำนวณได้น้อยกว่า 1.4 แสดงว่าเป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า

2) การประเมินมูลค่าเพิ่มของการดำเนินการด้วยวิธีการคำนวณค่า Economic Value Added แสดงถึงกำไรทางเศรษฐศาสตร์ที่องค์กรได้รับเปรียบเทียบกับต้นทุนของเงินทุนที่ใช้ไป มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์เกิดจากแนวคิดว่านอกเหนือจากกำไรแล้วองค์กรควรให้ความสำคัญต่อการสร้างมูลค่าที่สูงขึ้นให้แก่ผู้ที่มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของเงินทุนอีกด้วย การคำนวณมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ถือเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้ผู้บริหารตระหนักถึงการบริหารจัดการเงินทุนที่ให้ผลตอบแทนที่ดีที่สุด และกระตุ้นให้พนักงานปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลัง เกิดการปรับปรุงพัฒนางานเพื่อให้ทรัพยากรที่ใช้ไปสามารถสร้างผลตอบแทนให้แก่องค์กรอย่างคุ้มค่าที่สุด

3) การประเมินมูลค่าเพิ่มของการดำเนินการด้วยวิธีการคำนวณค่า SROI การวิจัยนี้ประยุกต์ใช้แนวคิดผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (SROI) เป็นวิธีการประเมินที่ช่วยองค์กรในการทำความเข้าใจ

และหาขนาดของมูลค่าทางสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจที่องค์กรตั้งขึ้นเพื่อประเมินผลกระทบทางสังคม โดยขั้นตอนการดำเนินการ SROI นี้จะอธิบายและวิเคราะห์ในแง่ของประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม มูลค่าของผลลัพธ์และผลกระทบในการศึกษาคั้งนี้มาจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake-holders) และกลุ่มตัวอย่าง (Focus group) ผลประโยชน์ที่จะถูกคิดในการศึกษาคั้งนี้มาจากการคำนวณค่าพร็อกซี (Proxy value)

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินโครงการฯ นอกเหนือจากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง ได้มีการกำหนดให้ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิร่วมด้วย ซึ่งกำหนดรายละเอียดหลักวิธีการวิเคราะห์และวิธีทางเทคนิคเป็นลำดับขั้นตอนไว้ทั้งสิ้น 5 ลำดับ ประกอบด้วย 1) การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง 2) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล 4) การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล 5) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นจะรายงานผลที่ได้จากการประมวลทั้งข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิประกอบกัน โดยการดำเนินงานเป็นไปทางแนวทางที่กำหนดและสามารถสรุปผลการดำเนินงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะต่อไป

ซึ่งจากการดำเนินงานสำรวจสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายตามการดำเนินงานผ่านโครงการต่าง ๆ ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ สามารถเก็บผลสำรวจแบบสอบถามได้จำนวนทั้งสิ้น 1,069 คน ประกอบด้วย 1) ตัวแทนคนในอาชีพ จำนวน 44 คน 2) องค์กรรับรอง/เจ้าหน้าที่สอบ จำนวน 64 คน 3) ผู้เข้ารับ/ผู้ผ่านการประเมิน จำนวน 866 คน 4) ผู้ประกอบการ จำนวน 93 คน และ 5) หน่วยงานที่ดำเนินงานร่วมกับ สคช. จำนวน 2 หน่วยงาน และโครงการที่คัดเลือกเข้าสู่การประเมินความคุ้มค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ในการยกระดับทักษะ ความรู้ความสามารถของกำลังคนผ่านระบบคุณวุฒิวิชาชีพ ภายใต้ 5 ยุทธศาสตร์ มีดังนี้

1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 คัดเลือก 1 โครงการ จากจำนวนรวม 4 โครงการ โครงการที่ได้รับการคัดเลือกคือ โครงการส่งเสริมการรับรู้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพสู่กลุ่มเป้าหมาย

2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 คัดเลือก 1 โครงการ จากจำนวนรวม 5 โครงการ โครงการที่ได้รับการคัดเลือกคือ โครงการจัดทำและทบทวนมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ และโครงการจัดทำและทบทวนมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อรองรับ Thailand 4.0

3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 คัดเลือก 1 โครงการ จากจำนวนรวม 3 โครงการ โครงการที่ได้รับการคัดเลือกคือ โครงการขับเคลื่อนให้เกิดการนำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพไปใช้ในการพัฒนากำลังคน และโครงการสัมมนาเพื่อให้เกิดความเข้าใจกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพ

4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 คัดเลือก 2 โครงการ จากจำนวนรวม 10 โครงการ โครงการที่ได้รับการคัดเลือกคือ โครงการสร้างโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบอาชีพ และโครงการสร้างโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบอาชีพไปสู่ Thailand 4.0 (แผนบูรณาการพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ) และโครงการพัฒนาองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพเข้าสู่มาตรฐานสากล (ISO/IEC 17024)

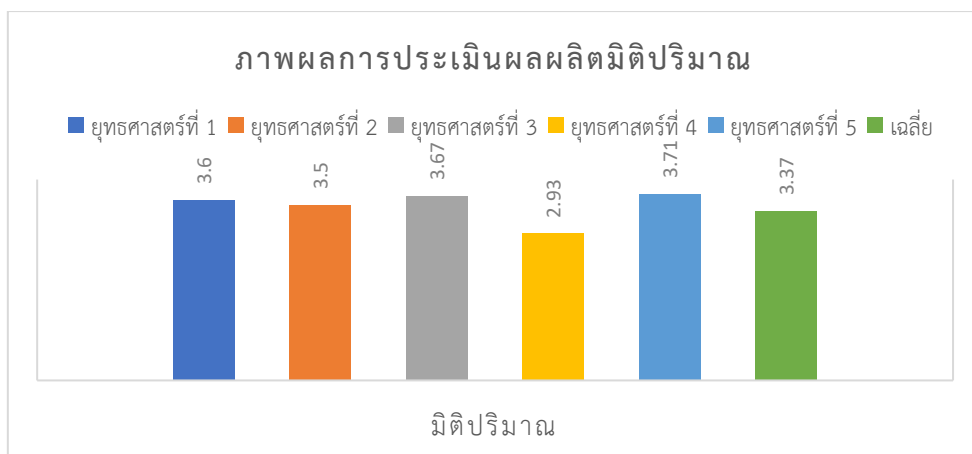
5) ยุทธศาสตร์ที่ 5 คัดเลือก 1 โครงการ จากจำนวนรวม 8 โครงการ โครงการที่ได้รับการคัดเลือกคือ โครงการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์และดิจิทัลคอนเทนต์เพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพในการเข้าสู่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลกระทบในการดำเนินงานของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพในปีงบประมาณ 2563

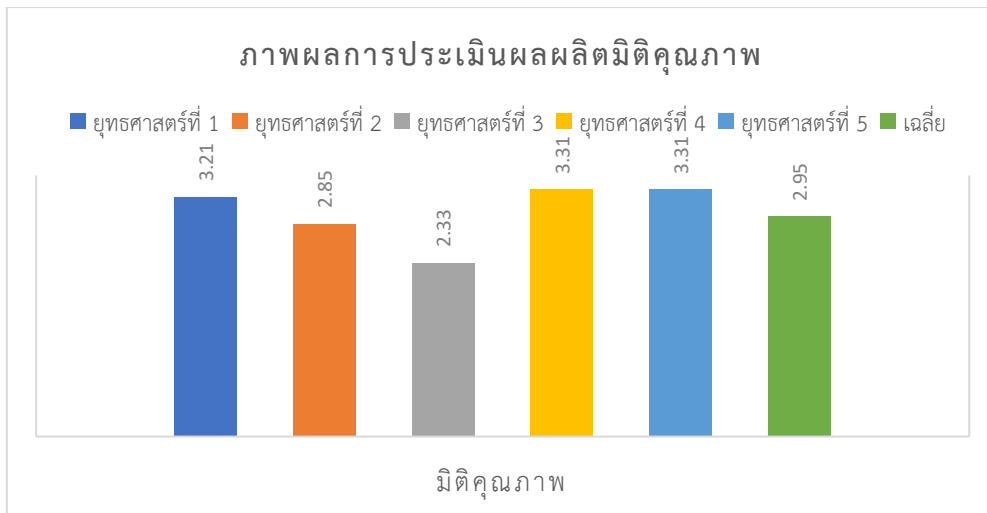
1) ผลการประเมินผลผลิต จากการประเมินได้กำหนดไว้ทั้งหมด 4 มิติ คือ มิติด้านปริมาณ มิติด้านคุณภาพ มิติด้านเวลา และ มิติด้านต้นทุน พบว่าสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพมีคะแนนในมิติด้านปริมาณเฉลี่ย 3.37 คะแนน มิติด้านคุณภาพเฉลี่ย 2.95 คะแนน มิติด้านเวลาเฉลี่ย 4.00 คะแนน และมิติด้านต้นทุนเฉลี่ย 2.60 คะแนน โดยสามารถจำแนกรายมิติได้ดังนี้

1.1) มิติด้านปริมาณ โดยสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพมีคะแนนในมิติด้านปริมาณเฉลี่ย 3.37 คะแนน ซึ่งจำแนกรายยุทธศาสตร์ได้ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ได้รับคะแนนการประเมิน 3.60 คะแนน ยุทธศาสตร์ที่ 2 ได้รับคะแนนการประเมิน 3.50 คะแนน ยุทธศาสตร์ที่ 3 ได้รับคะแนนการประเมิน 3.67 คะแนน ยุทธศาสตร์ที่ 4 ได้รับคะแนนการประเมิน 2.93 คะแนน และยุทธศาสตร์ที่ 5 ได้รับคะแนนการประเมิน 3.17 คะแนน แสดงดังภาพที่ 1

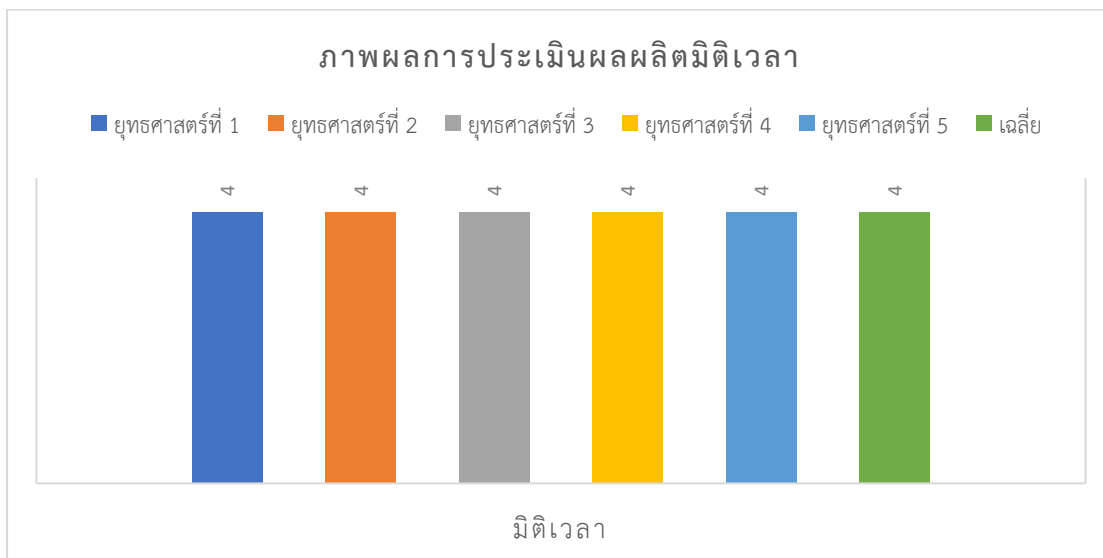
ภาพที่ 1 ผลการประเมินผลผลิตมิติปริมาณ

1.2) มิติด้านคุณภาพ โดยสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพมีคะแนนในมิติด้านคุณภาพเฉลี่ย 2.95 คะแนน ซึ่งจำแนกรายยุทธศาสตร์ได้ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ได้รับคะแนนการประเมิน 3.21 คะแนน ยุทธศาสตร์ที่ 2 ได้รับคะแนนการประเมิน 2.85 คะแนน ยุทธศาสตร์ที่ 3 ได้รับคะแนนการประเมิน 2.33 คะแนน ยุทธศาสตร์ที่ 4 ได้รับคะแนนการประเมิน 3.31 คะแนน และยุทธศาสตร์ที่ 5 ได้รับคะแนนการประเมิน 3.31 คะแนน แสดงดังภาพที่ 2

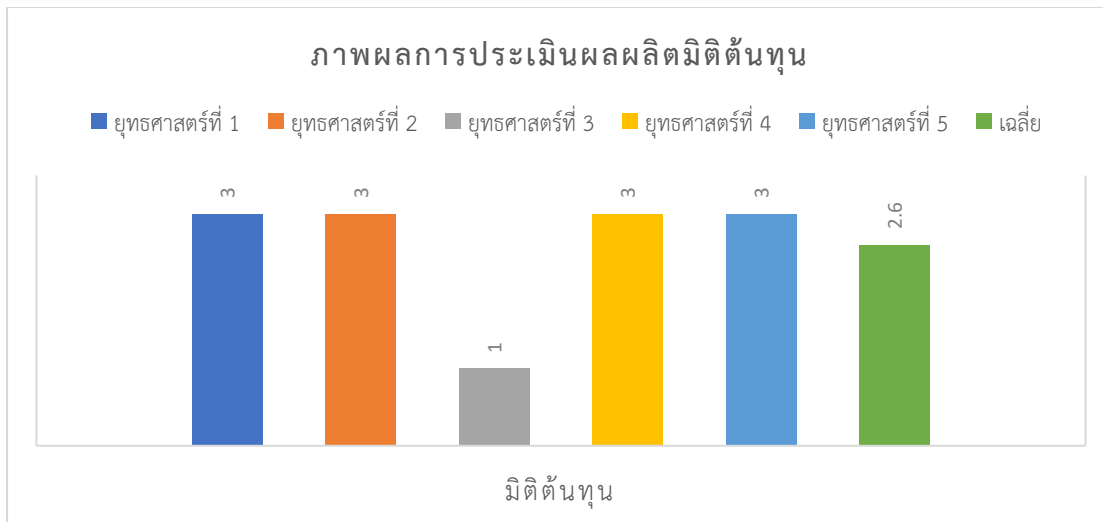
ภาพที่ 2 ผลการประเมินผลผลิตมิติคุณภาพ

1.3) มิติด้านเวลา โดยสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพมีคะแนนในมิติด้านคุณภาพเฉลี่ย 4.00 คะแนน ซึ่งจำแนกรายยุทธศาสตร์ได้ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ได้รับคะแนนการประเมิน 4.00 คะแนน ยุทธศาสตร์ที่ 2 ได้รับคะแนนการประเมิน 4.00 คะแนน ยุทธศาสตร์ที่ 3 ได้รับคะแนนการประเมิน 4.00 คะแนน ยุทธศาสตร์ที่ 4 ได้รับคะแนนการประเมิน 4.00 คะแนน และยุทธศาสตร์ที่ 5 ได้รับคะแนนการประเมิน 4.00 คะแนน แสดงดังภาพที่ 3

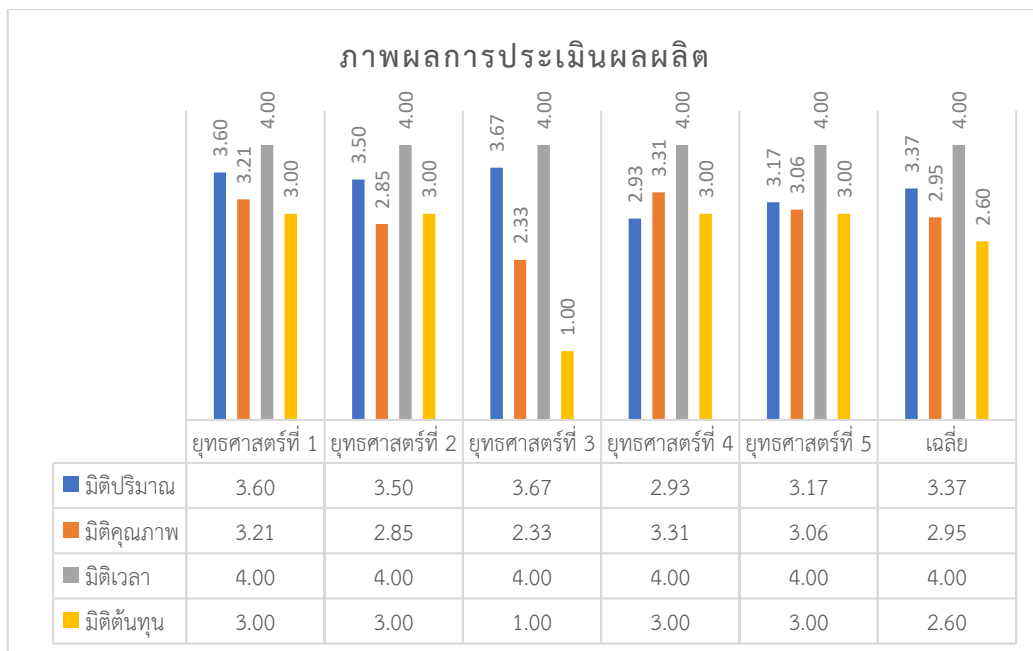
ภาพที่ 3 ผลการประเมินผลผลิตมิติเวลา

1.4) มิติด้านต้นทุน โดยสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพมีคะแนนในมิติด้านคุณภาพเฉลี่ย 2.60 คะแนน ซึ่งจำแนกรายยุทธศาสตร์ได้ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ได้รับคะแนนการประเมิน 3.00 คะแนน ยุทธศาสตร์ที่ 2 ได้รับคะแนนการประเมิน 3.00 คะแนน ยุทธศาสตร์ที่ 3 ได้รับคะแนนการประเมิน 1.00 คะแนน ยุทธศาสตร์ที่ 4 ได้รับคะแนนการประเมิน 3.00 คะแนน และยุทธศาสตร์ที่ 5 ได้รับคะแนนการประเมิน 3.00 คะแนน แสดงดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ผลการประเมินผลผลิตมิติต้นทุน

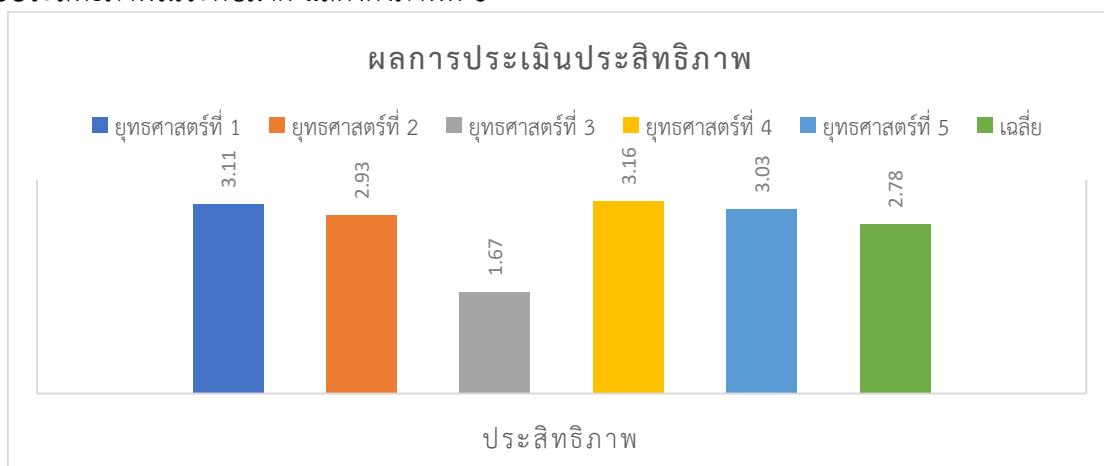
1.5) ภาพรวมผลการประเมินผลผลิตทั้ง 4 มิติ พบว่าในยุทธศาสตร์ที่ 1 มีผลการประเมินผลผลิต 3.45 คะแนน ในยุทธศาสตร์ที่ 2 มีผลการประเมินผลผลิต 3.34 คะแนน ในยุทธศาสตร์ที่ 3 มีผลการประเมินผลผลิต 2.75 คะแนน ในยุทธศาสตร์ที่ 4 มีผลการประเมินผลผลิต 3.31 คะแนน และในยุทธศาสตร์ที่ 5 มีผลการประเมินผลผลิต 3.31 คะแนน แสดงดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ภาพผลการประเมินผลผลิต

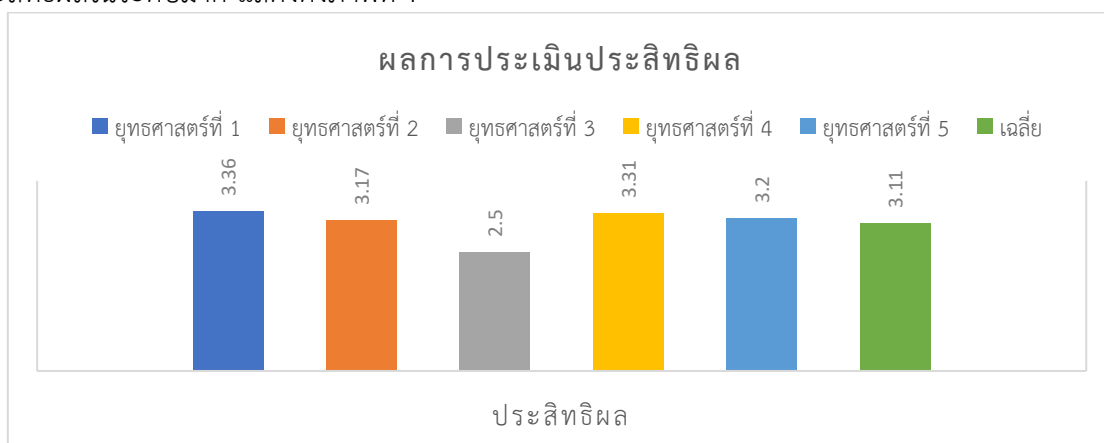
2) ผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงาน พบว่าสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) มีคะแนนระดับความสำเร็จของการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2563 เท่ากับ 2.95 หรือความสำเร็จของการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้คะแนนดังกล่าวมาจากใน 2 ประเด็น คือ 1) คะแนนการประเมินประสิทธิภาพ ซึ่งจากการประเมินประสิทธิภาพพบว่า สถาบันมีประสิทธิภาพของการดำเนินงานเท่ากับ 2.78 หรือประสิทธิภาพในระดับมาก และ 2) คะแนนการประเมินประสิทธิผล ซึ่งจากการประเมินประสิทธิผล พบว่า สถาบันมีประสิทธิผลของการดำเนินงานเท่ากับ 3.11 หรือประสิทธิผลในระดับมากเช่นกัน ซึ่งการประเมินดังกล่าวจำแนกรายละเอียดเป็นรายยุทธศาสตร์ดังนี้

2.1) การประเมินประสิทธิภาพ โดยสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพมีคะแนนประเมินประสิทธิภาพเฉลี่ย 2.78 คะแนน ซึ่งจำแนกรายยุทธศาสตร์ได้ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ได้รับคะแนนการประเมินประสิทธิภาพ 3.11 คะแนน หรือประสิทธิภาพในระดับมาก ยุทธศาสตร์ที่ 2 ได้รับคะแนนการประเมินประสิทธิภาพ 2.93 คะแนน หรือประสิทธิภาพในระดับมาก ยุทธศาสตร์ที่ 3 ได้รับคะแนนการประเมินประสิทธิภาพ 1.67 คะแนน หรือประสิทธิภาพในระดับน้อยที่สุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ได้รับคะแนนการประเมินประสิทธิภาพ 3.16 คะแนน หรือประสิทธิภาพในระดับมาก และยุทธศาสตร์ที่ 5 ได้รับคะแนนการประเมินประสิทธิภาพ 3.03 คะแนน หรือประสิทธิภาพในระดับมาก แสดงดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ผลการประเมินประสิทธิภาพ

2.2) การประเมินประสิทธิผล โดยสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพมีคะแนนประเมินประสิทธิผลเฉลี่ย 3.11 คะแนน ซึ่งจำแนกรายยุทธศาสตร์ได้ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ได้รับคะแนนการประเมินประสิทธิผล 3.36 คะแนน หรือประสิทธิผลในระดับมากที่สุด ยุทธศาสตร์ที่ 2 ได้รับคะแนนการประเมินประสิทธิผล 3.17 คะแนน หรือประสิทธิผลในระดับมาก ยุทธศาสตร์ที่ 3 ได้รับคะแนนการประเมินประสิทธิผล 2.50 คะแนน หรือประสิทธิผลในระดับน้อย ยุทธศาสตร์ที่ 4 ได้รับคะแนนการประเมินประสิทธิผล 3.31 คะแนน หรือประสิทธิผลในระดับมากที่สุด และยุทธศาสตร์ที่ 5 ได้รับคะแนนการประเมินประสิทธิผล 3.20 คะแนน หรือประสิทธิผลในระดับมาก แสดงดังภาพที่ 7

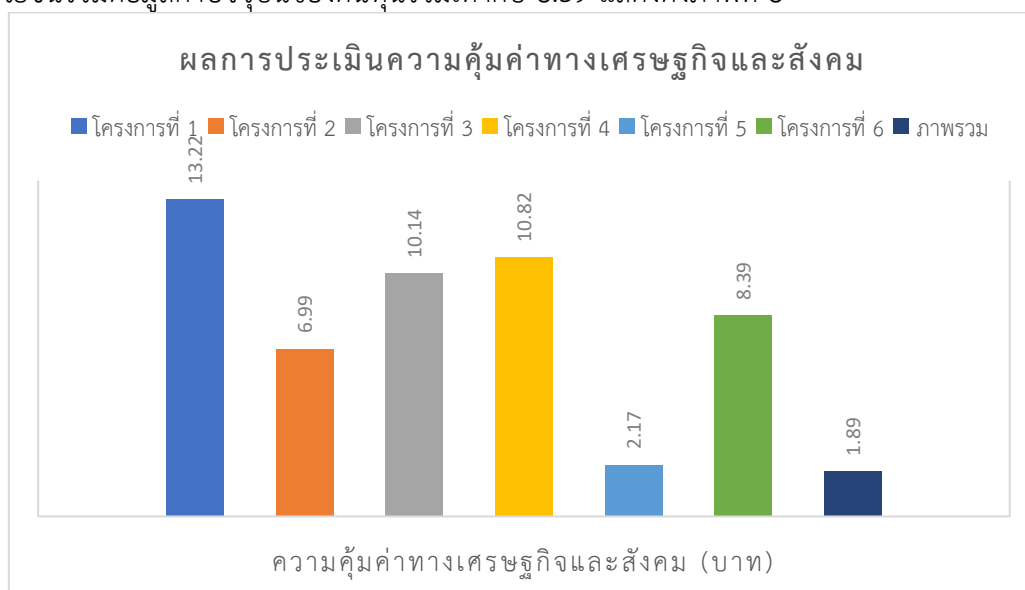

ภาพที่ 7 ผลการประเมินประสิทธิผล

5.2 ผลการประเมินความคุ้มค่าและมูลค่าเพิ่มทางทางเศรษฐกิจและสังคมของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ในปีงบประมาณ 2563

การประเมินความคุ้มค่าและมูลค่าเพิ่มทางทางเศรษฐกิจและสังคมของโครงการสำคัญ เพื่อให้สามารถแสดงผลการประเมินที่เป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น กำหนดขอบเขตของการประเมินมูลค่า คือ การคัดเลือกโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์เพื่อการดำเนินการประเมินความคุ้มค่าใน 5 ยุทธศาสตร์ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกโครงการที่มีลักษณะเด่น มีการดำเนินงานต่อเนื่องหลายปีงบประมาณ และมีมีดีผลกระทบมาก เพื่อเป็นกรณีศึกษาตัวอย่างของการประเมินความคุ้มค่า และเป็นโครงการที่สามารถแสดงศักยภาพของ สคช. และก่อให้เกิดผลต่อเศรษฐกิจและสังคมในเชิงประจักษ์ โดยผลการประเมินความคุ้มค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม จำแนกรายโครงการสำคัญ ดังนี้

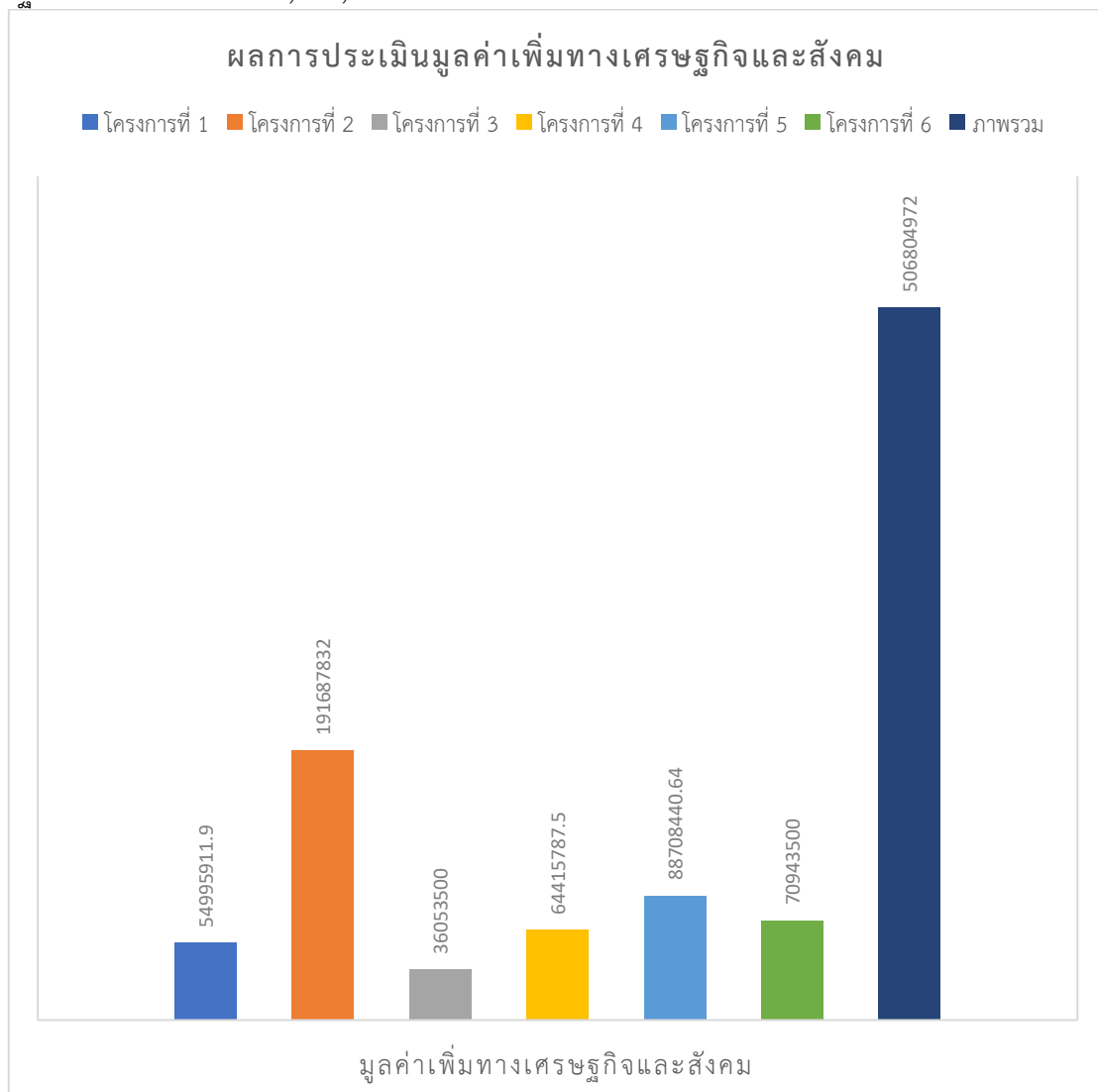
1) **ผลการประเมินความคุ้มค่าทางทางเศรษฐกิจและสังคม** จากการประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของโครงการสำคัญทั้ง 6 โครงการ พบว่า เกิดความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับ 4.83 โดยจำแนกเป็นรายโครงการสำคัญทั้ง 6 โครงการ ดังนี้ 1.1) โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 “โครงการส่งเสริมการรับรู้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพสู่กลุ่มเป้าหมาย” เกิดความคุ้มค่าหรือสัดส่วนมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์รวมต่อมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนรวมเท่ากับ 13.22 1.2) โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 “โครงการจัดทำและทบทวนมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อการพัฒนากำลังคนรองรับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี” เกิดความคุ้มค่าหรือสัดส่วนมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์รวมต่อมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนรวมเท่ากับ 6.99 1.3) โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 3 “โครงการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพกำลังคนของประเทศด้วยระบบคุณวุฒิวิชาชีพ” เกิดความคุ้มค่าหรือสัดส่วนมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์รวมต่อมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนรวมเท่ากับ 10.14 1.4) โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 “โครงการพัฒนาองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพเข้าสู่มาตรฐานสากล (ISO/IEC 17024)” เกิดความคุ้มค่าหรือสัดส่วนมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์รวมต่อมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนรวมเท่ากับ 10.82 1.5) โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 “โครงการสร้างโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบอาชีพ” เกิดความคุ้มค่าหรือสัดส่วนมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์รวมต่อมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนรวมเท่ากับ 2.17 และ 1.6) โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 5 “โครงการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์และดิจิทัลคอนเทนต์เพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพในการเข้าสู่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ” เกิดความคุ้มค่าหรือสัดส่วนมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์รวมต่อมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนรวมเท่ากับ 8.39 แสดงดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 ผลการประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคม

2) ผลการประเมินมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม จากการประเมินมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมของโครงการสำคัญทั้ง 6 โครงการ พบว่า เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับ 506,804,972.04 บาท โดยจำแนกเป็นรายโครงการสำคัญทั้ง 6 โครงการ ดังนี้ 1.1) โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 “โครงการส่งเสริมการรับรู้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพสู่กลุ่มเป้าหมาย” เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับ 54,995,911.90 บาท 1.2) โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 “โครงการจัดทำและทบทวนมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อการพัฒนากำลังคนรองรับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี” เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับ 191,687,832.00 บาท 1.3) โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 3 “โครงการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพกำลังคนของประเทศด้วยระบบคุณวุฒิวิชาชีพ” เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับ 36,053,500.00 บาท 1.4) โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 “โครงการพัฒนาองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพเข้าสู่มาตรฐานสากล (ISO/IEC 17024)” เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับ 64,415,787.50 บาท 1.5) โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 “โครงการสร้างโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบอาชีพ” เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับ 88,708,440.64 บาท และ 1.6)โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 5 “โครงการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์และดิจิทัลคอนเทนต์เพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพในการเข้าสู่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ” เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับ 70,943,500.00 บาท แสดงดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 ผลการประเมินมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม

ความคุ้มค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมของโครงการสำคัญทั้ง 6 โครงการ พบว่า สคช. ได้ดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายตามแผนการดำเนินงานโครงการทั้ง 6 โครงการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เป็นจำนวนเงิน 132,454,700 บาท และจากการประเมินมูลค่าผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น รายโครงการสำคัญทั้ง 6 โครงการ พบว่า เกิดมูลค่าผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมรวมเป็นเงิน 639,259,672.04 บาทดังนั้นก็เกิดความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับ 4.83 และเกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพมีค่าเท่ากับ 506,804,972.04 บาท ซึ่งสามารถจำแนกรายโครงการสำคัญดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ผลการประเมินมูลค่าผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ต้นทุน ความคุ้มค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม

โครงการที่	มูลค่าผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น (บาท)	ต้นทุน (บาท)	ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคม (บาท)	มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม (บาท)
1	59,495,911.90	4,500,000.00	13.22	54,995,911.90
2	223,687,832.00	32,000,000.00	6.99	191,687,832.00
3	40,000,000.00	3,946,500.00	10.14	36,053,500.00
4	70,976,987.50	6,561,200.00	10.82	64,415,787.50
5	164,554,440.64	75,846,000.00	2.17	88,708,440.64
6	80,544,500.00	9,601,000.00	8.39	70,943,500.00
รวม	639,259,672.04	132,454,700.00	4.83	506,804,972.04

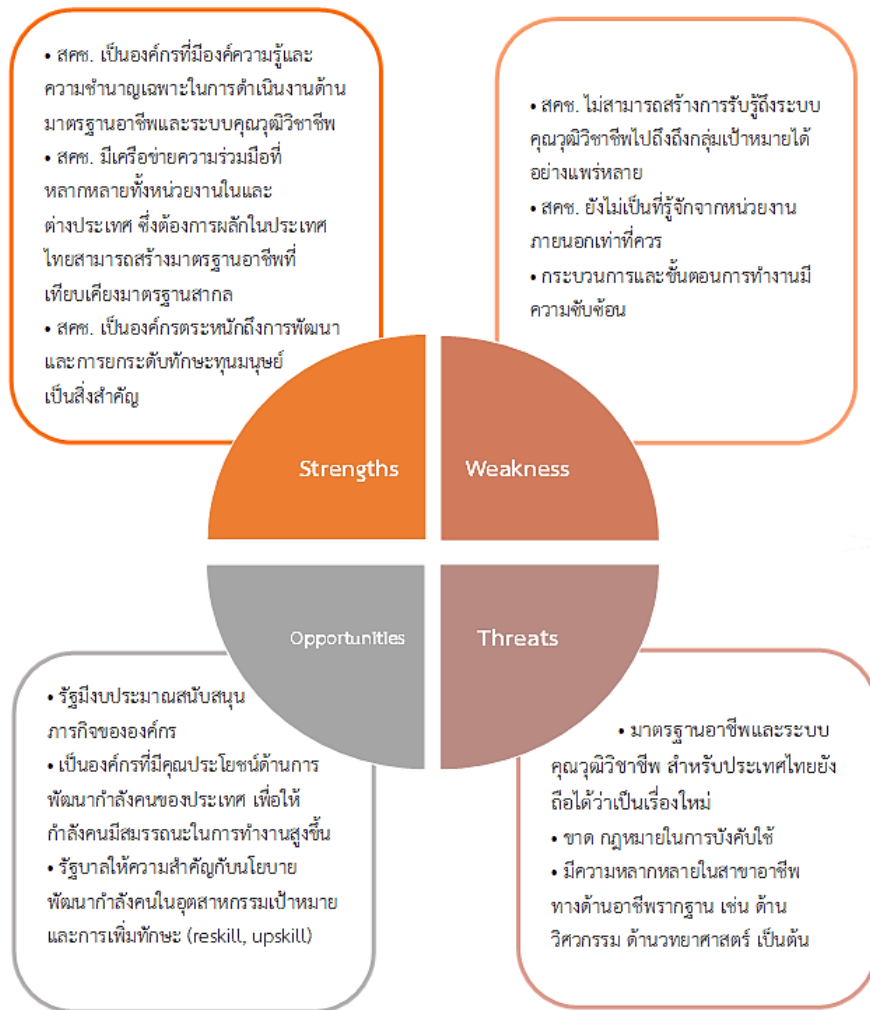
6. ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์กร

6.1 จุดแข็งขององค์กร คือ เป็นองค์กรที่มีองค์ความรู้และความชำนาญเฉพาะในการดำเนินงานด้านมาตรฐานอาชีพและระบบคุณวุฒิวิชาชีพ มีเครือข่ายความร่วมมือที่หลากหลายทั้งหน่วยงานในและต่างประเทศ ซึ่งต้องการผลักในประเทศไทยสามารถสร้างมาตรฐานอาชีพที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล และยังเป็นองค์กรตระหนักถึงการพัฒนาและการยกระดับทักษะทุนมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญ

6.2 จุดอ่อนขององค์กร คือ การสร้างการรับรู้ถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแพร่หลาย ทั้งภาคประชาชน และหน่วยงานภายนอก

6.3 โอกาสขององค์กรคือ รัฐบาลให้ความสำคัญกับนโยบายพัฒนากำลังคนในอุตสาหกรรมเป้าหมายและการเพิ่มทักษะ (reskill, upskill) และยังมีงบประมาณสนับสนุนภารกิจขององค์กรจากทางภาครัฐ

6.4 อุปสรรคขององค์กรคือ มาตรฐานอาชีพและระบบคุณวุฒิวิชาชีพ สำหรับประเทศไทยยังถือว่าเป็นเรื่องใหม่ และการขาดกฎหมายในการบังคับใช้ อีกทั้งยังมีความหลากหลายในสาขาอาชีพที่ต้องรับผิดชอบ

ภาพที่ 10 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์กร

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงกระบวนการ

จากผลการประเมินทั้งหมดในภาพรวม สามารถนำมาสู่การสรุปข้อเสนอแนะเชิงกระบวนการ เพื่อเป็นการพัฒนาองค์กรต่อไปในอนาคตได้ดังนี้

1) ควรผลักดันการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภารกิจขององค์กร มาตรฐานอาชีพ และระบบคุณวุฒิวิชาชีพผ่านสื่อออนไลน์ในช่องทางอื่น ๆ ให้มากขึ้นเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงง่ายขึ้น เข้าใจถึงหน้าที่รับผิดชอบที่สถาบันกำลังดูแลอยู่ และเห็นความสำคัญของระบบคุณวุฒิวิชาชีพ

2) ตัวสื่อที่นำมาใช้ประชาสัมพันธ์ให้แก่บุคคลในวงกว้างควรสามารถอธิบายภาพรวมขององค์กร สคช. รวมถึงกระบวนการขั้นตอนสำคัญที่จำเป็นต้องรู้ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย มีความชัดเจน ไม่ซับซ้อน

3) ควรประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้แก่คนในอาชีพผู้ประกอบการ และภาคอุตสาหกรรมโดยตรงอย่างชัดเจนมากขึ้น

4) ควรเสนอให้รัฐบาลให้ความสำคัญหรือกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาฝีมือแรงงาน และมีการจ้างงานผู้ผ่านการประเมินฯ ตามคุณวุฒิวิชาชีพที่มีการสร้างความร่วมมือกับแต่ละภาคอุตสาหกรรม โดยเน้นการศึกษาแบบเจาะลึกของแต่ละอุตสาหกรรม เพื่อสามารถนำมาสร้างมาตรฐานที่ครอบคลุมทุกมิติของสาขาวิชาชีพนั้น ๆ

5) ปรับปรุงมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับภาคอุตสาหกรรมที่มีความต้องการแรงงานที่ได้รับการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาเช่นกัน

6) ร่วมมือกับต่างประเทศ เช่น จากการศึกษา สคช. จับมือกับฮ่องกง ฟิลิปปินส์ เป็นต้น เป็นสิ่งที่ดีและควรประสานงานร่วมมือกันต่อไป เพราะสามารถทำให้เห็นรูปแบบการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จจากประเทศเหล่านี้ นำมาปรับประยุกต์ใช้กับประเทศไทยได้ และยังคงผลักดันความร่วมมือระดับประเทศในอาชีพนั้น ๆ ให้อยอมรับองค์กรรับรองที่ได้ ISO/IEC 17024 เพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่สาขาวิชาชีพอื่น ๆ

7) การพัฒนาระบบการเทียบเคียง/เทียบโอนคุณวุฒิทางการศึกษาตามกรอบมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อสามารถนำมาใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8) ควรผลักดันความร่วมมือกับองค์กรที่มีหน้าที่รับรองภายในประเทศ โดยการพัฒนากระบวนการรับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ ซึ่งดำเนินการตามแนวทางที่เป็นมาตรฐานสากลแก่องค์กรที่มีหน้าที่รับรอง เพื่อให้ผ่านมาตรฐาน ISO/IEC 17024 มากยิ่งขึ้น เพื่อครอบคลุมทุกสาขาอาชีพและมีจำนวนเพียงพอที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ง่ายยิ่งขึ้น

9) ควรมีการกำหนดเงื่อนไขการทำงานร่วมกับองค์กรรับรองฯ เช่น การจัดทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) แบบกำหนดระยะเวลาการผลักดันงาน/การปรับกรณีองค์กรรับรองฯ ที่เคยปฏิบัติงานแต่ยังคงดำเนินงานผิดพลาด

10) ควรเพิ่มการสร้างการรับรู้ที่แสดงถึงความสำคัญของระบบคุณวุฒิวิชาชีพให้มากขึ้นเพื่อให้คนเห็นความสำคัญของระบบคุณวุฒิวิชาชีพมากขึ้น

11) ควรมีการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อต่อยอดให้กับผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

12) ควรสร้างกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ให้สามารถดึงดูดคนในหลากหลายกลุ่มอายุ เช่น ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงมาช่วยประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งถัดไป

สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งถัดไปนั้น ทางคณะผู้จัดทำเสนอว่า สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพควรที่จะมีการสร้างแบบจำลอง result chain ก่อนที่จะเริ่มดำเนินโครงการ เพื่อที่จะสามารถประเมินผลกระทบเบื้องต้น